

„Hea kooli rajaleidja“ auhinna ja logo statuut

Eesmärk: „Hea kooli rajaleidja“ auhinna ja logoga tunnustame õppeasutust, mis teeb õppeasutuse arendamisel head tööd pöörates tähelepanu iga õpilase individuaalse arengu toetamisele koostöös eri osapooltega. Tunnustatavad koolid oskavad tehtud tööd eneseanalüüsi vormis hinnata.

Sihtrühm: algkool, põhikool, gümnaasium

Sisu: „Hea kooli rajaleidja“ konkursil osalevad koolid esitavad TÜ eetikakeskusele eneseanalüüsi raporti, kus tuginedes hea kooli mudelile (<http://www.eetika.ee/et/vaartusarendus/hea-kooli-mudel>) kirjeldavad oma kooli tegevusi nelja põhivaldkonna kaupa:

- õppe- ja kasvatustöö,
- õppimist ja kasvamist toetav koolikeskkond,
- juhtimine ja eestvedamine,
- koostöö ja head suhted eri osapoolte vahel.

Lisas on toodud konkursi „Hea kooli rajaleidja“ juhend.

Konkursitööde hindamisel arvestatakse koolide oskust erinevaid hea kooli aspekte kirjeldada, tuua näiteid, hea kooli aspektidega tegelemist tõendada, kitsaskohti ja arenguvajadust analüüsida ning kitsaskohtadega tegelemist veenvalt näidata. Konkursil on hinnatud ka need andmekogumise viiside kirjeldused, mida kool kavatseb tulevikus kasutama hakata.

„Hea kooli rajaleidja“ auhinna ja logo saaja märkab ja analüüsib oma tööd järgmistes aspektides:

- õpilaste erinevate andekuste ja võimete maksimaalne väljaarendamine,
- õpilaste sotsiaalsete oskuste ja väärtushoiakute kujunemine,
- õpivalmidus kogu elukaare jooksul,
- koolimeeldivus, füüsilise ja vaimse turvalisuse tagamine,
- tervislike eluviiside kujundamine.

Logo kasutamine:

- logo kasutamise õigus antakse koolile üle koos „Hea kooli rajaleidja“ auhinnaga,
- logo on alla laetav veebilehel www.eetika.ee ja saadetakse auhinnatud koolidele ka e-posti teel,
- logo võib kasutada kooli kodulehel, kooli trükistel ning kooli ruumide seintel säilitades selle originaalkuju proportsioonid ja värvid,
- logo on mõeldud kasutamiseks üksnes auhinnatud koolile, seda ei või jagada teiste koolidega.

Lisa. Konkursi "Hea kooli rajaleidja" juhend

Konkursile registreerumise tähtaeg on **1. oktoober**; konkursitööde esitamise tähtaeg on **1. november**. Täpsemalt saab ajakava vaadata konkursikuulutusest (<http://www.eetika.ee/1186495>).

UUS! 8. oktoobril 2013 toimub koolitus "Hea kooli rajaleidja" -
<http://www.eetika.ee/1187226>

Kutsume kõiki koole kaasa mõtlema ja osalema väärtuskasvatuse konkursil "Hea kooli rajaleidja", kus seekord palume koolidel ennast kirjeldada, tuginedes hea kooli mudelile. Hea kooli mudelit luuakse selleks, et tunnustada koole mitmekesisemal alusel arvestades palju enamaid aspekte kui üksnes head õpitulemused ning tuues välja koolide häid praktikaid individuaalse lähenemise elluviimisel. 2013. aasta konkursil osalejad on hea kooli mudeli väljatöötamise rajaleidjad!

TÜ eetikakeskus koostöös Haridus- ja Teadusministeeriumi, TÜ haridusuuringute ja õppekavaarenduse keskuse ja paljude teiste partneritega on kirjeldanud sisehindamise valdkondadele tuginedes neli hea kooli mudeli põhivaldkonda: õppe- ja kasvatustöö; õppimist ja kasvamist toetav koolikeskkond; juhtimine ja eestvedamine; koostöö ja head suhted eri osapoolte vahel. Lisas 1 on kirjeldatud aspektid, mis aitavad paremini mõista nende valdkondade sisu.

Konkursitöös palume oma kooli kirjeldada nende nelja põhivaldkonna kaupa. Kõigi valdkondade all kirjeldatud aspekte ei ole vaja käsitleda, keskenduda võib nendele, mis teie koolile tunduvad kõige olulisemad. Aspekte võib olla vähem või rohkem ehk neid võib juurde lisada või kasutamata jätta, samuti võivad paljud neist sobida mitme teema alla.

Kõikide aspektide puhul, mida peate olulisemaiks, palume ausat kirjeldust tuginedes järgmistele küsimustele:

- Kus ja kuidas teie kool valitud aspektidega tegeleb? Palume esitada oma tõendusmaterjal, et kool valitud aspektidega tegeleb (küsitlused, vaatlused, videod, pildimaterjal jne).
- Millised andmed ja nende kogumise viisid võimaldaksid edaspidi veel täpsemalt hinnata, et nende aspektidega tegelemine on tulemuslik?
- Kas ja kuidas on planeeritud kitsaskohtadega tegelemine?
- Miks otsustasite oma kooli hindamisel valida just need aspektid ja miks jätsite teised kõrvale?

Konkursitööde hindamisel arvestatakse koolide oskust erinevaid aspekte kirjeldada, tuua näiteid, hea kooli aspektidega tegelemist tõendada, kitsaskohti ja arenguvajadust analüüsida ning kitsaskohtadega tegelemist veenvalt näidata. Seega ei pruugi konkursi parimad tööd olla nendest koolidest, kus on näidatud enam hea tasemega aspekte. Me mõistame väga hästi, et kirjeldamine on raskendatud, kuna tõendatud ja eesmärgipäraseid andmekogumise meetodeid ning viise on senini ilmselt vähe kasutatud. Sellepärast on konkursil hinnatud ka need andmekogumise viiside kirjeldused, mida kool kavatseb tulevikus kasutama hakata.

Konkursi eesmärgiks on suunata koole tegelema eneseanalüüsiga. Selleks on vajalik saada kõigepealt õige enesepilt. Meetodeid, millega andmeid koguda, on erinevaid.

Väärtuskasvatuse süsteemsuse kohta andmete kogumist saab alustada näiteks koolielu vaatlusest, kus jälgitakse väärtuste realiseerumist igapäevaste tundide ja tunnivälisel ajal. Vaatlust vestlusega sidudes on näiteks võimalik tuvastada, kuivõrd toetavad igapäevapraktikad sihiks seatud väärtusi. Küsitlusi saab omakorda kasutada õpetajate ja õpilaste hoiakute uurimiseks (näiteks kui koolis on hakatud sisse viima nn kujundavat hindamist, aga ei ole teada, kui läbiv see on, on selle hindamiseks kolm võimalust: küsitleda õpetajaid, küsitleda õpilasi või viia läbi tunnivaatlus). Uurimismeetodite rakendamisest saab täpsemalt lugeda Halliki Harro-Loidi raamatust "Väärtusarenduse analüüs – miks ja kuidas?" (välja antud TÜ eetikakeskuse ja Eesti Keele Sihtasutuse poolt 2011).

Lisa 1 – Hea kooli võimalikud aspektid

1. 1. Õppe- ja kasvatustöö, sh lõiming ja hindamine

- Selgitatakse välja iga õpilase individuaalsed vajadused ning arvestatakse nendega õppe- ja kasvatustöös
- Toetatakse õhinapõhist õppimist ehk õpimotivatsiooni
- Õpilane on õppeprotsessis aktiivne osapool
- Õppeülesanded on seotud praktilise eluga
- Aineõpetajad teevad omavahel koostööd, õppeained on omavahel lõimitud
- Rakendatakse õppimist toetava hindamise põhimõtteid
- Antakse tagasisidet õppimisele ja käitumisele
- Eksimusi nähakse õppimisvõimalustena
- Tunnustamise kord on paigas ja kooliperele teada
- Kasutatakse efektiivseid mõjutusvahendeid korra saavutamiseks
- Pööratakse tähelepanu sotsiaalsete oskuste (sh kommunikatiivsete, väljendus- ja arutlusoskuste) arendamisele
- Toetatakse õpilaste vaimse tervise hoidmiseks vajalike oskuste ja harjumuste kujunemist, välditakse päeva üleplaneerimist
- Väärtuskasvatusega (iseloومukasvatusega, väärtusselitusega jne) tegeletakse teadlikult
- Õpilastes kujundatakse hoolivust ning austust iseenda, vanemate, kaasõpilaste, kaaskodanike ja kõige elava vastu
- Kujundatakse vastutust ühiskonna ja kodumaa ees
- Koolil on välja kujunenud oma traditsioonid ja neid traditsioone peetakse oluliseks
- Tegeletakse õpilaste huvide välja selgitamise ning arendamisega
- Õpilastele pakutakse mitmekesiseid huvitegevusi

2. Õppimist ja kasvamist toetav koolikeskkond

- Õpilastele ja õpetajatele meeldib koolis käia ja nad tunnevad sellest rõõmu
- Koolipere liikmeid ühendab oma kooli tunne
- Kooli ruum soodustab edukat õppimist
- Õpilased osalevad kooli ruumi loomises
- Kool tegeleb füüsilise ja psüühilise turvalisuse tagamisega

- Info probleemide (sh kiusamisjuhtumite) kohta jõuab juhtkonnani ning tegeletakse probleemide lahendamise ja ennetamisega
- Kujundatakse kogu koolipere tervislikke eluviise (sh tervislik toitumine, liikumine, töö ja puhkeaja tasakaal jne)
- Toetatakse hea emotsionaalse õhkkonna loomist tundides ja tundidevälisel ajal
- Arvestatakse toitumuslike eripäradega
- Arvestatakse erivajadustega
- Toetatakse õpilaste ja kogu koolikogukonna elu infoühiskonnas

3. Juhtimine ja eestvedamine

- Koolil on olemas teadlik sihiseade, millest lähtutakse oma igapäevases tegevuses
- Tegeletakse süsteemse väärtusarendusega, hoolitsedes selle eest, et kooli kõik tegevused juhinduksid kokkulepitud väärtustest
- Kooli töötajad saavad sisulist tagasisidet oma tööle
- Juhtimine on avatud, innustav ja õiglane ning koolijuht ise on heaks eeskujuks kogu kooliperele
- Koolijuht motiveerib kooli töötajaid ning toetab nende arengut
- Kooli personal on professionaalne ja arengule orienteeritud, tegeletakse eneserefleksiooniga
- Töötajad on informeeritud koolis toimuvast ja nad on teadlikud, millest lähtuvalt otsuseid teha
- Kool tegeleb aktiivselt lisaressursside hankimisega
- Ressursse (töötajate ja õpilaste aega, raha, ruume jms) kasutatakse tõhusalt parima tulemuse saamiseks
- Ressursside tõhusa kasutuse planeerimisse on kaasatud erinevad osapooled

4. Koostöö ja head suhted eri osapoolte vahel

- Toimib koostöö koolipere eri osapoolte vahel. Koostöö on efektiivne õpetajate-õpetajate, õpetajate-õpilaste, õpilaste-õpilaste, õpetajate-lapsevanemate, õpetajate-juhtkonna, lapsevanemate-tugipersonali, õpetajate-tugipersonali, kool-kogukond tasandil, kasutatakse erinevaid koostöö vorme.

- Kool teeb koostööd teiste koolide või asutustega, et jagada oma kogemust, muresid ning rõõme
- Toetatakse lastevanemate õppimist ja kasvamist toetavaid tegevusi ja harjumusi kooliga koostööd teha
- Õpilased, õpetajad jt kooli töötajad ning lapsevanemad juhivad ja/või on kaasatud erinevatesse kooli projektidesse
- Koolipere liikmed saavad omavahel hästi läbi ning teavad, kuidas omavahelisi konflikte lahendada
- Aidatakse neid, kes abi vajavad

Auhindamine

Kõikidele konkursil osalenud koolidele annavad eksperdid tagasisidet. Osalejaid tunnustatakse 12.-13. detsembril toimuval iga-aastasel väärtuskasvatuse konverentsil.

Lisainfo

Gea Kangilaski, tel: 737 5426, gea.kangilaski@ut.ee

Konkursi taustast saab lugeda [siit](#).

Tartu Ülikooli eetikakeskus
Jakobi 2, III korrus
+372 737 5427
etika@eetika.ee